

УДК 327.5

DOI 10.30970/vir.2019.46.0.10368

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ КОНФЛІКТ ЯК АГРЕСІЯ НОВОГО ТИПУ

Олександр Феденко

*Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного,
вул. Героїв Майдану, 32, м. Львів, Україна, 79012, тел. (032) 258-44-30,
e-mail: analitik35@gmail.com*

Проаналізовано значення оцінки ВПО, покладені в основу формування воєнної політики і воєнної доктрини країни. Обґрунтовано напрями розвитку її збройних сил, військово-промислового комплексу, оцінку існуючих реальних загроз для прогнозування та формулювання адекватних і ефективних засобів та механізмів протистояння російській «гібридній» експансії. Розглянуто: перелік викликів, ризиків і загроз, вірогідність яких вважають високою до 2025 року; якісні зміни у поглядах на зміст сучасних військових конфліктів і війн; інформацію з Щорічного звіту Міжнародного кримінального суду щодо визнання ним агресії проти України на території Криму та її східних областей як міжнародного збройного конфлікту з підтримкою цих дій РФ; думку щодо заздальгідь спланованої агресії проти нашої держави з боку Росії; генезу і реалізацію системи комплексних і взаємозалежних підготовчих та виконавчих заходів, пов'язаних з координацією діяльності значної кількості учасників подій «групами тиску», «агентами впливу» в розв'язанні агресії на сході України і Криму, розвиток воєнно-політичної ситуації з початком анексії Криму як типової спеціальної операції та подій у Донецькій і Луганській областях у світлі гібридної війни; факт визнання В. Путіним особистої участі у керуванні операцією з захоплення Криму; розвиток подальшого напруження на південному сході нашої країни і сучасні реформи ЗС РФ на користь розширення можливостей своєї сухопутної компоненти армії в XXI столітті. Новизна роботи полягає в оцінці розвитку воєнно-політичної ситуації в Україні з початком окупації Криму і подальших подій на південному сході нашої держави у світлі гібридної війни.

Ключові слова: воєнно-політична обстановка; гібридна війна; міжнародний збройний конфлікт; анексія; Крим; Збройні сили України; Збройні сили РФ; незаконні збройні формування; операція Об'єднаних сил.

Постановка проблеми. Динамічність і непередбачуваність сучасного світу спричинена не лише трансформаційними процесами, які бурхливо розвиваються на зламі XX і XXI століть, а й наявністю значної кількості затяжних

міжнародних конфліктів як загрози міжнародній безпеці. У цих умовах проблеми національної безпеки в усі часи і в усіх куточках нашої планети були, є і тривалий час залишатимуться надзвичайно актуальними. Екологічні, технічні, етнічні, соціальні, ідейні, політичні і економічні зрушення, які відбуваються постійно, детермінують зміни конфігурації могутності країн та їхніх взаємовідносин, створюють нові виклики та зумовлюють пошуки адекватних відповідей. Вищезазначене дає змогу впевнено виокремити військову сферу життя суспільства як одну з найважливіших, а військову складову національної безпеки України, відповідно, як одну з пріоритетних.

Історичний досвід переконливо засвідчує, що ефективність воєнної безпеки багато в чому визначається науковим рівнем оцінки стану ВПО та глибиною прогнозування її розвитку.

Висновки з оцінки ВПО покладено в основу формування воєнної політики і воєнної доктрини країни, обґрунтування напрямів розвитку її збройних сил, військово-промислового комплексу, оцінку існуючих реальних загроз. Вихідними даними залишається сукупність основних положень: оцінка ВПО, загрози для держави, воєнні прагнення її керівників. Вивчення сучасних воєн (конфліктів) та способів їх ведення впливає на пошук ефективних напрямів реформування національних збройних сил та нарощування їхніх можливостей [13].

У матеріалах сучасних оборонних оглядів зазначено, що до викликів, ризиків і загроз, вірогідність яких вважають високою до 2025 року, належать: наявність конфліктних ситуацій і неврегульованих розбіжностей, а також заморожених конфліктів у регіоні; спроби деяких політичних сил іноземних держав здійснювати підтримку окремих політичних партій, верств населення за етнічною, мовною, релігійною ознакою; міжнародне суперництво за доступ до енергетичних ресурсів, за контроль над маршрутами транспортування і потужностями для переробки цих ресурсів; збереження небезпеки розповсюдження зброї масового ураження (ЗМУ); здійснення деструктивної інформаційної дії іноземних держав і посилення ними своєї присутності в інформаційному просторі; розвиток і загострення регіонального сепаратизму, етнічної і релігійної конфронтації, проявів національного егоїзму, виникнення політичних сил, які створюють реальну небезпеку розколу держави; посилення загроз тероризму, екстремізму; зростання небезпеки виникнення масштабних природних і техногенних катаклізмів, зокрема через втручання людини до екосистеми планети. Вищенаведені загрози посилюються дією внутрішніх чинників, які істотно підвищують імовірність виникнення кризових ситуацій. До них експерти зараховують: розбалансованість і незавершеність реформ державного управління, передусім у сфері безпеки й оборони, недостатню ефективність виконання рішень виконавчої влади, значний рівень бідності населення, безробіття і корупцію [4, с. 290–301].

Для досягнення результату необхідно досконало вивчати і досліджувати всі складові воєнно-політичної обстановки, насамперед під час гібридної війни в Україні, для її прогнозування, формулювання адекватних та ефективних засобів

та механізмів протистояння російській «гібридній» експансії. Такий стан справ зумовлює проблему всебічного, об'єктивного і постійного подальшого аналізу цього актуального для нашого часу питання.

Сьогодні традиційні погляди на військові конфлікти зазнають якісних змін. По-перше, війна і збройний конфлікт розглядатимемо в ширшому спектрі форм протиборства. На перший план виходять інформаційна, політико-дипломатична, економічна форми боротьби. Підтверджується тенденція зростання ролі «небойових» форм протиборства. Окрім того, якщо раніше їх застосовували з метою створення сприятливих умов для використання військової сили, то у наш час і в перспективі задіяванням цих форм боротьби евентуальний противник прагнуче досягти політичних і стратегічних цілей без застосування військової сили. По-друге, незважаючи на зростання ролі невоєнних засобів і форм боротьби, зберігається значення військової сили. Військова сила надає більшої ваги політичним, дипломатичним, економічним та іншим акціям. Економічне вимотування, блокада, інформаційний тиск, інші акції примушення підтримуються і підкріплюються військовою потужністю та демонстрацією готовності її застосування. По-третє, спостерігається трансформація політичних і стратегічних цілей військових конфліктів, а також способів їхнього досягнення [10, с. 11].

Отож, на зміну війні з послідовним знищенням угруповань збройних сил противника і позбавленням держави засобів для продовження військового конфлікту прийшли інші способи її ведення, які передбачають оволодіння ініціативою та перевагою в інформаційній сфері, здійснюються економічна блокада, політична ізоляція, руйнування (нейтралізація) системи державного управління на місцях і блокування ресурсної бази, цілеспрямований інформаційний вплив на населення країни, підготовка і супровід міжнародної громадської думки, нейтралізуються співчуваючі і потенційні союзники. Реалізується низка заходів з послаблення військового потенціалу. У такий спосіб відбувається зсув центру тяжіння на завчасне зниження здатності держави противника та її ЗС до ведення військових дій. Отож сьогодні змістом війни, на прикладі України, є сукупність економічного, політичного, дипломатичного, інформаційного, військового та інших видів впливу, де збройна боротьба, як ми бачимо, не визначена як пріоритетне завдання.

Новизна роботи полягає в оцінці розвитку воєнно-політичної ситуації в Україні з початком окупації Криму і подальших подій на південному сході нашої держави у світлі гібридної війни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні, як ми уже зазначили, традиційні погляди на військові конфлікти зазнають якісних змін. Отож постійне вивчення воєнно-політичної ситуації і контроль за нею мають вкрай важливі аспекти, які суттєво впливають на характер і зміст взаємостосунків держав в умовах інформаційних війн і різноманіття інших складових гібридної війни, як наслідків впровадження своїх інтересів полюсами сили, які вітчизняна наука досліджує, однак недостатньо. Дослідження окремих вітчизняних і закордонних політиків, аналітиків і науковців (З. Бжезинський, В. Плетт,

В. Амірян, В. Баринкін, В. Данілов, В. Горбулін, О. Маначинський, А. Соболев, В. Телелим, С. Свєшніков, В. Бочарніков, В. Огризко, Г. Перепелиця, В. Смолянюк, Ю. Радковець, Є. Магда та інші) зробили певний вклад у розгляд цієї важливої і водночас різнобічної проблеми. Проте вона потребує, на нашу думку, подальшого розкриття і вивчення.

Мета статті. Виходячи з актуальності проблеми та необхідності її подальшого дослідження, автор ставить за мету показати розвиток воєнно-політичної ситуації в Україні з початком окупації Криму та подій у Донецькій і Луганській областях нашої держави у світлі гібридної війни та розвиток подальшого напруження на південному сході нашої країни.

Виклад основного матеріалу. Висловимо думку провідних політичних експертів і військових аналітиків щодо того, що останніми роками у зв'язку зі зростанням у міжнародному протиборстві питомої ваги політико-дипломатичних, економічних, інформаційних, кібернетичних, психологічних засобів і способів досягнення політичних цілей постає питання щодо кардинальної зміни поняття самої війни і всієї системи знань, пов'язаних з її пізнанням. Риси сучасних збройних конфліктів дають змогу розглядати їх як складові нового покоління війн – гібридної війни.

На думку автора, «гібридна війна» – досягнення стратегічних воєнних цілей небойовими діями. Доволі тривалий час уся світова спільнота спостерігає за подіями, які відбуваються в Україні. Усім світом визнано, що проти України здійснюється агресія шляхом розв'язання війни принципово нового типу. Достатньо ознайомитись зі Щорічним звітом щодо дій з попереднього розслідування прокурора Міжнародного кримінального суду Фату Бенсуда від 14 листопада 2016 року. В ньому у статтях 158, 166, 169 йдеться: «...згідно з відомостями, які поступили, ситуація на території Криму і Севастополя рівнозначна міжнародному збройному конфлікту між Україною і РФ. Даний міжнародний збройний конфлікт почався не пізніше за 26 лютого 2014 року; ...далі впродовж більше двох років на території східної України між військами уряду України і антиурядовими елементами, ймовірно підтримуваними РФ, продовжилися зіткнення різного ступеня напруженості; ...вказують на пряме військове протистояння між російськими збройними силами (ЗС) і силами уряду України, яке припускає наявність міжнародного збройного конфлікту в контексті збройних дій у східній Україні найпізніше з 14 липня 2014 року...» [10, с. 12].

Є всі підстави вважати, що питання агресії проти України сплановано заздалегідь, фактично створювався і вичікувався необхідний розвиток подій для її поетапного запровадження. Зокрема, начальник Генерального штабу ЗС РФ В. Герасимов ще в лютому 2013 року, опублікував статтю з назвою, що «говорить» сама за себе – «Цінність науки в передбаченні». У ній зазначено, що «...правила війни істотно змінилися. Зросла роль невоєнних способів у досягненні політичних і стратегічних цілей, які у ряді випадків за своєю ефективністю значно перевершили силу зброї. Акцент використовуваних методів протиборства зміщується у бік широкого застосування політичних,

економічних, інформаційних, гуманітарних і інших невоєнних заходів, що реалізуються із задіяванням протестного потенціалу населення. Все це доповнюється військовими заходами прихованого характеру, зокрема, реалізацією заходів інформаційного протиборства і діями сил спеціальних операцій. До відкритого застосування сили часто під виглядом миротворчої діяльності і кризового врегулювання переходять тільки на якомусь етапі, в основному для досягнення остаточного успіху в конфлікті» [3].

«Кумулятивний ефект» від комплексу заходів «гібридної війни» в Україні забезпечувався реалізацією системи комплексних і взаємозалежних підготовчих та виконавчих заходів, пов'язаних з координацією діяльності значної кількості учасників, які діють на території країни-мішені та за її межами. У рамках таких заходів стороною-агресором реалізовані такі кроки: пошук джерел стійкого фінансування протестного руху, озброєних формувань як з боку зовнішніх зацікавлених сил, так і з використанням внутрішніх можливостей; виявлення протестних політичних об'єднань і суспільних груп, здатних брати участь у спланованих акціях ненасильницького, а потім і силового характеру, аж до громадянської війни; визначення практичних гасел, максимально наближених до реальних вимог протестних суспільних груп, дії яких можуть використовувати для делегітимізації і зламу існуючої влади; підготовка лідерів, здатних очолити політичний протест; підготовка в спеціалізованих таборах польових командирів і бойовиків для силових акцій, організація мобілізаційних пунктів за кордоном і маршрутів перекидань найманців; забезпечення підтримки опозиції і здійснення її експансії в регіони [9]. Зрозуміло, що в процесі організації, планування та проведення спеціальними службами РФ військової, зокрема спеціальної, операції здійснено низку відповідних підготовчих заходів перед початком її активного етапу. Відбувалося це шляхом використання підготовлених осіб, передусім громадян України, переміщення їх на територію, де планували організувати та проводити операцію з дестабілізації обстановки. Результатом цього комплексу підготовчих заходів став, фактично, тотальний контроль з боку сепаратистів над системою інфраструктури на певній території, над органами державної влади та представниками місцевих силових структур (СБУ, МВС тощо), створення режиму «сприяння» в районі Державного кордону. У Криму і на сході України Москва продемонструвала швидке, а, отже, заздалегідь підготовлене створення «груп тиску», «агентів впливу», які склалися з «елементів місцевого населення і керівництва», тих, котрими керували та котрих підтримували ззовні, і ця тактика використана ніби для захисту етнічних меншин.

Аналізуючи події в Україні у зазначений період часу, можна засвідчити, що всі захоплення адміністративних будівель, територій та об'єктів здійснювали за чітко запланованим та заздалегідь організованим сценарієм. Всі учасники цих терористичних актів діяли узгоджено в режимі постійного уточнення порядку взаємодії [11, с. 97–99; 12, с. 224–225].

Під час кримської операції в лютому–березні 2014 року російські сили якраз і «подемонстрували поєднання використання як швидкого розгортання,

електронної війни, інформаційних операцій, можливостей морської піхоти, десантно-штурмових сил і спецназу, так і масштабне використання кіберпростору та стратегічного зв'язку для скерованої й ефективної інформаційної кампанії як для внутрішньої, так і для зовнішньої аудиторії» [8].

І це факт, який підтвердив президент Росії у відомому документальному фільмі «Крим. Шлях на Батьківщину». Також визнання Путіна цитує Б. Немцов у Незалежній експертній доповіді «Путін. Війна»: «...Це була ніч з 22 на 23 лютого. Я всім моїм колегам сказав, що ситуація розгорнулася таким чином на Україні, що ми вимушені почати роботу з повернення Криму до складу Росії. ...Наша перевага, знаєте, в чому полягала? У тому, що я займався цим особисто. Не тому, що я там все правильно робив, а тому, що, коли це роблять перші особи держави, виконавцям легко працювати. ...Щоб блокувати і роззброїти 20 тисяч чоловік, добре озброєних, потрібний певний набір особового складу і не просто за кількістю, але і за якістю. Потрібні були фахівці, які вміють це робити. Тому я дав доручення і вказівки Міністерству оборони, чого приховувати, під виглядом посилення охорони наших військових об'єктів в Криму перекинути туди спецпідрозділи Головного розвідувального управління і сили морської піхоти, десантників...» [6].

Адмірал І. Касатонов підтвердив, що під час початку операції з анексії Криму, в лютому 2014 року, саме Чорноморський флот (ЧФ) забезпечив таємну доставку на півострів російських спецпідрозділів. «...ЧФ підготував плацдарм, офіцери знали, що відбувається навколо. Сценарії розвитку подій опрацьовувалися на картах. Тобто флот із завданнями справився – були доставлені «ввічливі люди», з 27 на 28 лютого взята Верховна рада Криму...», – заявив адмірал в інтерв'ю РІА Новини. При цьому пояснив, що «ввічливі люди» були армійським спецназом, який доставляли повітряним шляхом і морем. Операцію провели з тотальним маскуванням переміщень, отож пройшла вона абсолютно несподівано як для українських військових, так і для західних розвідок. Застосовували, за його словами, «...широкий набір заходів з завчасної дезінформації противника, режим суворого радіомовчання в період зосередження угруповання, а також в умілому використанні севастопольської бази, транспортних бойових засобів, які доставляли збройні сили до Криму...». Зазначимо, що за цілями, поставленими і вирішеними завданнями, залученими силами і засобами дії РФ на території Кримського півострова є типовою спеціальною операцією [9].

В ефірі Інтернет-каналу «Рой-ТВ» І. Гіркін (Стрелков) 10 вересня 2018 року заявив, що це вони «... Донбас знищили... У принципі, якусь користь отримали: висмоктали звідти певну кількість кваліфікованих кадрів, яких гостро не вистачає на російських сучасних підприємствах в оборонці..., його [Донбас] тупо грабували під загальним керівництвом нашого друга... Владислава Суркова...» [1].

Подібні події повністю, як ми бачимо, відповідають змісту п.15 нової редакції Воєнної доктрини РФ, яка містить нові форми і способи ведення «гібридної війни», яку Кремль сьогодні апробує на території України

відповідно до переліку характерних рис і особливостей сучасних військових конфліктів.

Водночас, практика участі ЗС РФ у війні проти України зажадала залучення для війни на Донбасі підрозділів з практично всіх регіонів РФ, включаючи Бурятію, Кольський півострів, Далекий Схід і навіть Курильські острови. Загалом, з 12-ти армій, що входили 2014 року до складу СВ ЗС РФ, тільки дві, розгорнені на кордоні з Китаєм, не були задіяні у війні з Україною. Разом з тим, за оцінками авторів, тільки 2014 року для участі у війні проти України на Донбасі притягли від 101 до 116 частин (31–32 % чисельності) і з'єднань Сухопутних сил РФ, які використали там свою штатну техніку і важке озброєння [7].

Сьогодні російська сторона продовжує утримувати в безпосередній близькості до Державного кордону та на окупованій території України угруповання військ ЗС РФ та НЗФ загальною чисельністю близько 40 тисяч військовослужбовців з їхнім безпосереднім підпорядкуванням штабу новоствореної 8-ої армії. Ситуація в зоні ООС залишається складною [5]. Російська сторона та очолювані нею НЗФ тримають війська та органи управління сил ООС у стані постійного бойового й інформаційного напруження з метою їхнього фізичного й морально-психологічного виснаження, а також зберігають можливість та привід для різкого загострення ситуації з метою досягнення політичних цілей. Потенційним фактором загострення обстановки вздовж усієї лінії розмежування в зоні ООС є активізація діяльності НЗФ, зокрема диверсійно-розвідувальних груп та снайперів противника. Отож, дії Москви в Україні є класичним прикладом дії зовнішньої сили [9, с. 660].

Зважаючи на зазначене вище, намагання Російської Федерації увійти до складу наддержав, відповідно до ключових пріоритетів Стратегії Національної безпеки РФ, прийнятої 31 грудні 2015 року, і втілити свої амбіції щодо впливу на країни пострадянського простору, передусім Україну, відіграють роль її додаткового подразника. Подібні амбіції змушують країну-агресора розвивати свої доктринальні положення теорії ведення війни і забезпечувати їхнє наукове і практичне впровадження.

По-перше, акцентується увага на розвиток у складі СВ ЗС РФ сил постійної готовності на основі концепції батальйонних тактичних груп (БТГ). Ці сили постійно знаходяться у стані підвищеної (від 2-х до 24-х годин) готовності. Згідно з заявою начальника ГШ ЗС РФ В. Герасимова, зробленою ним у вересні 2016 року, число БТГ постійно збільшуватиметься – з 65 (вересень 2016 року) до 115 у 2017 році і 125 у 2018 році.

До цього варто додати 12 батальйонів постійної готовності у складі ПДВ, призначених для дій за межами РФ, що не приховують, плюс до 1 000 бійців Командування ССО, покликаних діяти в глибокому тилу противника. Дві останні структури РФ вже активно використовуються в Україні і в Сирії.

По-друге, експерти наголошують, що агресивна спрямованість бойової підготовки і тактика використання російських військ останніми роками різко контрастували з тим, до чого тривалий час готувалися збройні сили країн

Заходу, а саме: участь у миротворчих, антитерористичних операціях тощо [7].

По-третє, на військово-науковій конференції, присвяченій розвитку військової стратегії ЗС РФ зазначили, що «...у сучасних умовах отримав розвиток принцип ведення війни на основі скоординованого застосування військових і невоєнних заходів при вирішальній ролі збройних сил. В цих умовах наші Збройні Сили [Збройні сили РФ] повинні бути готові до ведення війн і збройних конфліктів нового типу з використанням класичних і асиметричних способів дій... Ми повинні всіма силами забезпечити технічну, технологічну, організаційну перевагу над будь-яким потенційним противником», – заявив В. Герасимов у своєму виступі на засіданні Академії військових наук в Москві 2 березня 2019 року [2].

По-четверте, основою «відповіді» РФ на погрози «є стратегія активної оборони», тобто «комплекс попереджуючих заходів з нейтралізації загроз безпеці держави». З цією метою іншим важливим елементом логістичної підтримки є її безпосередній взаємозв'язок із забезпеченням мобільності сухопутних військ. ЗС РФ розміщують необхідне ОВТ своїх сухопутних сил на спеціальних базах зберігання з ремонту озброєння і техніки. Станом на сьогодні сформована 21 база, 5 з яких розташовуються в європейській частині території Росії. Місця для розміщення таких баз визначені ГШ ЗС РФ поблизу районів потенційної загрози. На кожній базі зберігається повний комплект усього необхідного для армійської бригади ОВТ, а також 2,5 боєкомплекта до всіх видів озброєння. Вся штатна техніка зберігається у боєготовому стані, заправлена паливом і періодично перевіряється у дії [7].

За словами В. Герасимова, «складність сучасного озброєння така, що налагодити його виробництво в короткі терміни з початком військових дій навряд чи вдасться, тому все необхідне повинне випускатися в необхідній кількості і поступати у війська ще в мирний час» [2]. Головний зміст зазначеної військової стратегії, як ми спостерігаємо, «складають питання підготовки до війни і її ведення збройними силами...» і він втілюється у життя.

По-п'яте, головним сьогодні для військової науки РФ є випереджаюче щодо практики, безперервне, цілеспрямоване проведення досліджень з визначення можливого характеру військових конфліктів, розробка системи форм і способів дій як військового, так і невоєнного характеру, визначенням напрямів розвитку систем озброєння і військової техніки. І саме для реалізації цього в РФ приймають на озброєння і розгортають сучасні зразки озброєння. «...«Авангард», «Сармат», «Пересвет» і «Кинджал» показали свою високу ефективність, успішно проходять випробування комплекси «Посейдон» і «Буревісник». Продовжується планова робота зі створення гіперзвукової ракети морського базування «Циркон». Не підлягає сумніву той факт, що в цій області ми [РФ] впевнено лідируємо в порівнянні з технологічно розвиненими країнами світу. ...Крім того, ухвалено рішення про проведення наукових і конструкторських робіт з розробки наземних комплексів гіперзвукових ракет середньої і малої дальності...» [2].

Частка сучасного озброєння ядерної складової РФ досягла 82 відсотків [7].

%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%81%D0%B8%D0%B8-%D0%B2%D0%BE%D0%B7%D0%BC%D0%BE%D0%B6%D0%BD/(дата перегляду 25 березня 2019).

8. Пухов Р. Миф о «гибридной войне» / Р. Пухов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://nvo.ng.ru/realty/2015-05-29/1_war.html / (дата перегляду 26 березня 2019).

9. Феденко О. В. Гібридна війна в Україні за законом сили / О. В. Феденко // Науковий журнал «Молодий вчений». – № 4(31). – Херсон. – 2016. – С. 657–661.

10. Феденко О. В. Деякі аспекти оцінки воєнно-політичної ситуації в Україні в ході гібридної війни / О. В. Феденко // Науковий журнал «Молодий вчений». – № 10(62). – Херсон. – жовтень, 2018. – С. 11–19.

11. Феденко О. В. Деякі проблемні питання сучасної війни / О. В. Феденко, В. В. Панасюк // WSPÓŁCZESNA POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA. Aspekty polityczne, gospodarcze i militarne. WYDAWNICTWO UNIwersytetu RZESZOWSKIEGO, 23–24.06.2015г. – RZESZÓW, 2016. – С. 91–103.

12. Феденко О. В. Еволюція змісту сучасної війни / О. В. Феденко, В. В. Панасюк // Військово-науковий вісник, № 24. – Львів : НАСВ, 2015. – С. 219–230.

13. Феденко О. В. Особливості методики оцінки воєнно-політичної обстановки в сучасних умовах / О. В. Феденко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/armv/article/viewFile/1697/1607> (дата перегляду 6 березня 2019).

Стаття надійшла до редколегії 10.12.2018

Прийнята до друку 20.12.2018

RUSSIA–UKRAINE CONFLICT AS NEW KIND OF AGGRESSION**Oleksandr Fedenko**

*The National Academy of Land Forces of the Hetman Sahaydachniy,
32, Heroes of Maidan Str., Lviv, Ukraine, 79008, tel. (032) 258-44-30,
e-mail: analitik35@gmail.com*

The article highlights the importance of the assessment of the MPS, which forms the basis for the formation of the military policy and military doctrine of the country, the justification of the directions for the development of its armed forces, the military-industrial complex, the evaluation of existing real threats for prediction and the formulation of adequate and effective means and mechanisms to confront the Russian «hybrid» expansions.

The author considers: the list of challenges, risks and threats, the probability of which is considered high up to 2025; qualitative changes in views on the content of modern military conflicts and wars; the information from the International Criminal Court's annual report on the recognition of aggression against Ukraine in the territory of the Crimea and Ukrainian eastern regions as an international armed conflict with the support of these actions of the Russian Federation;

the idea of a pre-planned aggression against our state from Russia; genesis and the implementation of the system of integrated and interdependent preparatory and executive activities related to the coordination of a significant number of event participants by «pressure groups», «agents of influence» in launching the aggression in Eastern Ukraine and the Crimea, the development of the military-political situation from the beginning of the annexation of the Crimea as a typical special operation and events in the Donetsk and Luhansk regions in light of a hybrid war;

the fact of recognizing by Putin his personal involvement in managing the operation to seize the Crimea; the development of further tension in the south-east of our country and modern reforms of the Armed Forces of Russia in favor of expanding the capabilities of its land component in the XXI century. The novelty of the work is to assess the development of the military-political situation in Ukraine with the beginning of the occupation of the Crimea and the subsequent events in the south-east of our state in light of a hybrid war.

Key words: a military-political situation; a hybrid war; an international armed conflict; annexation; the Crimea; the Armed Forces of Ukraine; the Armed Forces of the Russian Federation; illegal armed formations; an operation of the United forces.